

Način života sivog vuka

Sivi vuk (lat *Canis lupus*) izrazito je društvena životinjska vrsta koja živi u čoporu, a čopor je obiteljska zajednica i čine ga monogamni reproduktivni roditeljski para i njihovi potomci. Čopor se kreće na određenom teritoriju, koji u Gorskom kotaru u prosjeku zauzima oko 350 km². Vukovi svoj teritorij obilježavaju urinom, grebanjem po tlu, izmetom i zavijanjem, te ga aktivno brane od drugih susjednih čopora. Na području Gorskog kotara formirano je najmanje 6 čopora od kojih neke dijelimo i sa susjednom Slovenijom.

U čoporu se razmnožava samo roditeljski par vukova pa je to jedan od načina kontrole njihove brojnosti. Radi nemogućnosti parenja, podređeni vukovi će početi napuštati čopor (disperzija), što je i jedan od unutrašnjih mehanizama regulacije veličine čopora. Vukovi žive u čoporu tokom cijele godine – udruženo love, podižu štence, a veličina čopora zavisi i od količine i veličine dostupnog plijena. Veličina prosječnog čopora u Hrvatskoj je između 2 i 6 jedinki. Mladi vukovi koji napuštaju roditeljski čopor u potrazi za partnerom i vlastitim teritorijem, na tom putu često i stradaju ili od drugih vukova, prometa, krivolova

Unatoč uvriježenom vjerovanju, vukovi ne zavijaju na mjesec. Zavijanje je poseban vid komunikacije između jedinki čopora i između susjednih čopora, a najlakše ga je čuti u ljetnim mjesecima kada mladi vukovi uče zavijati.

Vukovi žive na najrazličitijim tipovima staništa, jer ono prije svega zavisi od dostupnosti plijena i toleriranja vučje prisutnosti od strane ljudi. Vuk ima ulogu vršnog predator u ekosustavu, loveći u Gorskom kotaru najčešće jelensku divljač i to upravo jedinke koje su najslabije, bolesne ili na neki način najlakše dostupne, omogućavaju time opstanak najjačih jedinki za daljnju reprodukciju. Od „vučje gozbe“ često koriste imaju niz drugih životinjskih vrsta, koje se hrane na ostacima plijena, od medvjeda, lisica, kuna, gavranova, surih orlova i ostalih vrsta u ekosustavu.

Pogled u prošlost

Vuk je, zbog kompeticije za hranu i prostor, od pamtivijeka bio „neprijatelj čovjeka“. O tome svjedoče i brojne klasične priče, poput Crvenkapice ili Tri praščića, u kojima upravo vuk uvijek negativac. Lovna statistika pokazuje da je još prije stotinjak godina vuk naseljavao površinu cijele Republike Hrvatske. Zbog izražene kompeticije

s ljudima, ova životinja bila je sustavno uništavana svim raspoloživim sredstvima, lovom, zatrovanim mekama ili klopkama namijenjenim isključivo za lov na vuka, od kojih je dobro poznata tzv. „ruska klopka“. Za svakog uklonjenog vuka isplaćivane su i novčane nagrade, kao poticaj za njegovo zatiranje.

Početakom 1990-ih vukovi su živjeli samo u Gorskom kotaru i Lici, vjerovalo se da ih na području Dalmacije nema. Od 1995. godine vuk je u Republici Hrvatskoj zaštićena vrsta i njegov lov je zabranjen, osim u iznimnim slučajevima uz dozvolu nadležnog Ministarstva. Od tada se broj vukova u Hrvatskoj polagano povećava te ponovno naseljavaju područja u kojima ih proteklih nekoliko desetaka godina nije bilo, poput Dalmacije, Banije,